

فضا و مکان،

دید گاہے تجربے

نویسنده:

پروفیسر

ترجمہ:

رسول سلیمانے - محسن سلیمانے

ویراستار:

منیر اکبرزادہ وظیفہ دان

ترجمه و انتشار این اثر مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر، انتشار یا بازنویسی کل یا قسمتی از آن، هر یک از تصاویر و یا جلد کتاب به هر نحو از جمله فتوکپی، الکترونیکی، ضبط و ذخیره در سیستم‌های بازیابی و پخش، بدون دریافت مجوز کتبی و قبلی از ناشر ممنوع است و پیگرد قانونی دارد

© همه حقوق محفوظ است

سرشناسه	: توان، یی-فو، ۱۹۳۰ - م. Tuan, Yi-fu
عنوان و نام پدیدآور	فضا و مکان : دیدگاهی تجربی / نویسنده یوفو توان؛ ترجمه رسول سلیمانی، محسن سلیمانی؛ ویراستار منیر اکبرزاده‌وظیفه‌دان.
مشخصات نشر	: تهران : هام نقش، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۲ ص. : م. بر.
شابک	: 978-600-126-117-7
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Space and place : the perspective of experience
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۳۵.
موضوع	: ادراک جغرافیایی
موضوع	: Geographical perception
شناسه افزوده	: سلیمانی، رسول، ۱۳۶۰ - مترجم
شناسه افزوده	: سلیمانی، محسن، ۱۳۵۹ - ، مترجم
شناسه افزوده	: اکبرزاده وظیفه‌دان، منیر، ۱۳۵۴ - ویراستار
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ عفت/۷۱۵/۵۷۱
رده بندی دیویی	: ۱۱۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۸۴۹۲۸۹

انتشارات
پرهام نقش

فضا و مکان، دیدگاهی تجربی

نویسنده: یوفو توان

ترجمه‌ی: رسول سلیمانی - محسن سلیمانی

ویراستار: منیر اکبرزاده وظیفه‌دان

ناشر: پرهام نقش

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۶

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۲۶-۶۴-۷

مراکز پخش و فروش:

فروشگاه کتاب پرهام www.parhambook.com

کتابفروشی پرهام، خیابان انقلاب، ابتدای خیابان ۱۲ فروردین، پلاک ۲۹۷، تلفن: ۶۶۴۶۸۲۳۵

انتشارات سیمای دانش: ۶۶۴۶۴۷۷۹

مسئولیت صحت مطالب کتاب به عهده نویسنده می‌باشد.

حق چاپ برای مؤلف محفوظ می‌باشد.

فهرست

۱. مقدمه	۱۳
۲. دیدگاه تجربی	۱۹
۳. فضا، مکان و کودکان	۳۱
۴. بدن، روابط شخصی و ارزش‌های فضایی	۴۵
۵. وسعت مکان و ازدحام	۶۳
۶. توانایی فضایی، دانش و مکان	۸۱
۷. فضای اسطوره‌ای و مکان	۹۹
۸. فضای معماری و آگاهی	۱۱۵
۹. زمان در تجربه فضایی	۱۳۳
۱۰. تجربه صمیمی مکان	۱۵۱
۱۱. دلبستگی به وطن	۱۶۵
۱۲. پدیداری: خلق مکان	۱۷۹
۱۳. زمان و مکان	۱۹۷
۱۴. کلام آخر	۲۱۹
۱۵. ضمیمه	۲۲۵
منابع	۲۳۵

یادداشت مترجم:

یوفو تان - جغرافیدان مشهور چینی - آمریکایی و از پیشگامان جغرافیای انسانی و تلفیق آن با فلسفه، هند، روانشناسی و مذهب است. تان در سال ۱۹۳۰ در شهر تیآنجین کشور چین به دنیا آمد و دانش آموخته دانشگاه آکسفورد است و در سال ۱۹۵۷ دکترای خود را از دانشگاه برکلی دریافت کرده است. تان در سال ۱۹۶۸ در دانشگاه مینسوتا به درجه استاد تمامی رسید و آنجا بود که تمرکز بر جغرافیای انسانی را آغاز کرد.

جغرافیای انسانی شاخه‌ای از جغرافیات که به مطالعه چگونگی تاثیر متقابل بین انسان و فضا، محیط اجتماعی و فیزیکی می‌پردازد. از او را پدر جغرافیای انسانی می‌نامند. تان روش‌های که از طریق آن مردم نسبت به فضا فهم و احساس کسب کرده و به خانه و محله دلبستگی پیدا می‌کنند را مطالعه کرده است و همچنین چگونگی تحت تاثیر قراردادن احساس افراد از فضا و مکان را نیز مورد توجه قرار داده و در پرداختن به رابطه انسان و محیط به دو مفهوم بنیادین فضا و مکان تمرکز دارد. مکان را برابر با امنیت و فضا را برابر با آزادی دانسته و عنوان می‌کند که ما به یکی وابسته و به دیگری هستیم.

تان بیش از ۲۰ عنوان کتاب نوشته است که دامنه وسیعی از موضوعات را تحت تاثیر قرار داده است. کتاب فضا و مکان؛ دیدگاه تجربی، که اولین بار در ۱۹۸۵ توسط نشر دانشگاه مینسوتا منتشر شده است شناخته شده‌ترین کتاب اوست که تاثیر فراوانی بر ادبیات، انسان‌شناسی، روان‌شناسی و اسطوره‌شناسی داشته است. تعاریف تان از فضا و مکان در سرتاسر کتاب روان است در حالیکه از جنبه‌های مختلف تجربه برای تمرکز بر این مفاهیم بهره برده است.

توان در سال ۲۰۱۲ جایزه بین‌المللی واترین- لود را که ارزشمندترین جایزه‌ی است که یک جغرافیدان می‌تواند بگیرد - معادل نوبل - را دریافت کرد.

در خاتمه چند نکته لازم به بیان است. اول اینکه تلاش بر آن بوده است که آهنگ کلام توان حفظ شود هر جا به روان‌سازی متن پرداختیم بسیاری از نکات ریز و ضمنی مورد نظر نویسنده به کنار می‌رفت. از این‌رو شاید در نگاه اجمالی متن را قدری خام یابید که خاضعانه خواهشمندیم با قدری صبوری و تأمل بیشتر بر متن، ما را که هدفمان رساندن کلام توان به شماست در این راه یاری دهید. خواندن این کتاب به هر فردی که به نوعی به برنامه‌ریزی و طراحی محیط (به مفهوم عام کلمه) در ارتباط است؛ متخصصین رشته‌های معماری، طراحی محیط، شهرسازی، طراحی فضای سبز، معماری منظر، جغرافیای انسانی و نامرئوس شهری و روستایی و... توصیه می‌شود. بی شک این متن مبرای از خطای پنهان پیا نیست اما این خطاها در قیاس با ارزشمندی کلام توان ناچیز است. انتظار ما از هر خواننده‌ای که از سترسری خواندن پرهیز می‌کند این است که پیشنهادات خود را از طریق (Email: RasoolSol1981@gmail.com) با ما در میان بگذارد.

با سپاس

د. سایمانی (مهندس طراح محیط)

د. سایمانی (دانشجوی دکتری شهرسازی)

پیشگفتار

حیات اندیشه، داستانی پیوسته است همچون خود زندگی (حیات): کتابی از کتابی دیگر رشد می‌یابد همچنان که در دنیای تعهد سیاسی، یک عمل منجر به عمل دیگری می‌شود. من کتابی با عنوان «توبوفیلیا»^۱ نوشتم که لازم بود در آن گرایش‌ها و ارزش‌های مرتبط به محیط فیزیکی بشر به گونه‌ای دسته‌بندی و نظم یابد. در حالیکه من از توجه به غنا و گستره تجربه محیطی انسان لذت می‌بردم، نمی‌توانستم موضوع یا مفهومی بیابم که با آن، موضوعات ناهمگن را سازماندهی کنم؛ در آخر مجبور شدم که دسته‌بندی‌های رایج (مانند: حومه، شهر کوچک، شهر و یا حیات خاص حواس انسانی) را بکار گیرم، در عوض اینکه دسته‌بندی ارائه کنم که آنچه بطور منطقی خارج از موضوع رایج است را نیز در برگیرد. کتاب حاضر تلاشی برای دستیابی به گمانی هم‌بسته‌تر است (تا آنچه خارج از موضوع، نامیده می‌شود را نیز در برگیرد). برای انجام این کار، تمرکز من بیشتر بر «مکان» و «فضا» در محیط است.

عمدتاً سعی کرده‌ام تا موضوع را از دیدگاه منفرد (دیدگاه یک‌پارچه)، آنچه تحت عنوان تجربه می‌نامند، آغاز و تبیین نمایم. ماهیت پیچیده تجربه انسان که از احساسی نوپیدا (تازه آغاز شده) تا ادراکی روشن و صریح را در بر می‌گیرد، موضوع و بحث این کتاب را هدایت می‌کند.

بسیار برای من دشوار است که بطور شایسته‌ای قدردان آنچه از افکار دیگران وام گرفته‌ام باشم. یک دلیل آن این است که من به مقدار زیادی، مدیون افراد بسیاری هستم. عامل مهمتری که شاید در قدردانی موفق نباشم این است که من مدیون بزرگترین بدهی (منظور نویسنده مال خود کردن افکار و اندیشه دیگران است) هستم. من آنان را خورده‌ام!

۱. رابطه عاطفی با مکان یا محیط فیزیکی

ایده‌های شان، درونی‌ترین افکار من شده است. همکاران گمنامم که شامل دانشجویانم در دانشگاه مینیسوتا است. من از آنان انتظار دارم تا نسبت به هر اقتباس ناخودآگاه از دیدگاه‌های شان بخشنده باشند و برای همه معلمان، صادقانه‌ترین تمجید را شایسته می‌دانم.

من وام‌های فکری خاصی گرفته‌ام و برای ام خوشایند است که قدردان آنان باشم. صمیمانه قدردان جی.بی. جکسون و پی. وی پروتر هستم بخاطر تشویق‌های شان آنگاه که ناشیانه تلاش می‌کردم؛ از سو- چانگ وانگ، ساندرا هاس و پاتریشیا بورول بخاطر دیالوگ‌هایی که به متن ظرافتی رسمی داده است؛ و دوریان کاتلر (از انتشارات دانشگاه) بخاطر وب‌ستاری دقیق متن. من می‌خواهم از مؤسساتی که من را با منابع شان حمایت کردند تا برای در دهه موضوع مکان و فضا تحقیق کنم تشکر نمایم: دانشگاه مینیسوتا بخاطر فرصت مطالعاتی که برای یک سال مرخصی ادامه یافت، دانشگاه هاوایی، جایی که من ابتدا کار بر روی آنچه موضوع این کتاب است را در یک گروه کوچک از فارغ التحصیلان شفیق آغاز کردم؛ مؤسسه رنرشر، مریکایی- استرالیایی (برنامه فول برایت- هایز: برنامه حمایت از پروژه‌های تحقیقی و کمک به دانشگاه‌ها و کالج‌ها برای حمایت از دانشجویان دکتری) بخاطر جایزه شان که بازدید از استرالیا بود، دپارتمان جغرافیای انسانی در دانشگاه ملی استرالیا بخاطر ایجاد فضای دوستانه و برانگیزنده برای فکر کردن و نوشتن، دانشگاه کالیفرنیا، شهر دیویس، بخاطر یک سال آفتاب گرمای ملایم اقلیم و آدم‌هایش.

یوفو توئن

شش سال نوچینی

۱۹۷۷